आतां तापतील असें त्यांस वाटूं लागलें. शेवटीं त्या गृहस्थानीं भीत भीत सौ. आईजवळ गोष्ट काढिली कीं मी फक्त १४०० रुपये मुद्दलच आणिलें आहे. मला व्याज देण्यास ऐपत नाहीं. तरी कृपा करून याचा स्वीकार करून मला कर्जमुक्त करा. आई म्हणाल्या बापूसाहेब या म्हणण्यास रुकार देणार नाहींत. ते अगोदरच तापट; त्यांत तुम्हीं माझ्याकडील नात्याचे. माझ्या भिडेमुळें तुम्हांस रक्कम दिली व १४ वर्षांनीं ती उसनवार घ्यावयाची. इतक्या गोष्टींचा मेळ बसावा कसा ? तथापि मी बापूसाहेबांस विचारून तुम्हांस सांगतें. आईनीं ही गोष्ट बापूसाहेबांस कळविली बापूसाहेब या गोष्टीस मुळींच कबूल होईनात. शेवटीं बाबा सांगतील तितके रुपये घ्यावे असें उभयतांचें ठरून बापूसाहेब बाबांस विचारावयास गेले व त्यांनीं सर्व हकीकत बाबांस निवेदन केली. बाबा म्हणाले आपण फक्त १४०० रुपयेच त्याच्याकडून घ्यावे. जास्त मागूंच नयेत. मग बापूसाहेब काय करतात ? त्यांनीं १४०० रुपये घेतले व त्या कुळास कर्जमुक्त केलें. खरेंच बाबानीं सांगितलें तें योग्यच सांगितलें. जें झालें तें "सर्व नाशे समुत्पन्ने अर्धं त्यजति पंडितः" या न्यायानेंच झालें. खरें पाहिलें तर हे १४०० रु. बाबानींच बापूसाहेबांस दिले; नाहीं तर ते येण्याची आशाच कोठें होती ? मग बाबा म्हणाले बापूसाहेब हे सर्व पैसे माझे आहेत. बापूसाहेबांनीं सर्व रुपये बाबांचे पुढें ठेविले. बाबांनीं त्यांतील कांहीं रुपये ठेवून बाकीचे बापूसाहेबांस परत दिले. बापूसाहेबांस, आईस व त्या कुळास या गुरुमातेच्या लीलेचा अत्यानंद झाला.

ज्या गुरुराजाच्या कृपेनें अनुभव लिहिण्याची स्फूर्ती झाली त्याच गुरुराज चंद्रशेखर चरणांबुजावर तेंच तीन अनुभवरूपी त्रिदल वाक्-बिल्व पत्र अनन्यभक्तीनें आज महाशिवरात्रीचे दिवशीं अर्पण करून आपली रजा घेतें.

मु. भाजे, आपली नम्र भगिनी,
ता. मावळ, **पार्वतीबाई ओझरकर उर्फ**
जि. पुणें. **आऊताई देव.**
२-३-१९२७.

श्रीसाईदेवायनमः

सप्रेम सा. न. वि. वि. खालील नम्र विनंती पुनः एकवार आपले श्रीसाईलीलेचे एखादे अंकीं प्रसिद्ध करावी.

श्रीसाईलीलेंत पूर्वी बाबांचा कायम फंड कोणकोणत्या मार्गांनीं जमवितां येईल याबद्दल सुचलेले मार्ग प्रेमीभक्त वाचकांपुढें ठेविले. त्यापैकीं एक किंवा जास्त ज्यांस जो किंवा जे रुचतील किंवा ज्याचे किंवा ज्यांचे त्यांना फारसा त्रास न घेतांही सहज अवलंबन करतां येण्यासारखें आहे अशा पैकीं एक मार्ग खरोखरच अती सोपा दिसतो. असा माझा स्वतःचा अनुभव आहे. व त्याचें अवलंबन गरिबापासून श्रीमंतापर्यंत सर्व स्थितीच्या भक्तांस करतां येणें शक्य आहे. विशेषेंकरून गरीब व मध्यम स्थितीचे भक्तांस हा फारच श्रेयस्कर आहे. इच्छा व जागृति मात्र पाहिजे. पूर्वी सुचविल्याप्रमाणें मी आपले घरीं एक लहानशी बाबांचे नांवाची पेटी करून ठेविली आहे. प्रत्येक महिन्यांत कांहीं ना कांहीं तरी तीथ, पर्वणी हव्यकव्य सणवार असतोच. घरांतील सर्व स्त्रियांनी व मुलांनी त्या त्या वेळीं जशा त्या किंवा तीं इतर देवापुढें दिडकी दोन दिडक्या ठेवतात त्या प्रमाणें बाबांच्या पुढेंही ठेवाव्या. या प्रमाणें केल्यास महिन्याचे कांठीं पेटींत सहज एक रुपयावर दिडक्या सांचतात. प्रत्येक वेळीं व प्रत्येक कामांत घरांतील सर्व माणसांना बाबांचें पुण्यस्मरण होतें. ते आपल्या सर्वांच्या डोळयापुढें दिसतात. ते आपल्याजवळ आहेत व ते आपली प्रत्येक गोष्ट पहात असतात, अशी भावना होत जाते व पेटींत द्रव्यनिधी सांचतो.

आपण आपल्या देवाची पूजा रोज करतों. किंवा कांहीं श्रीमंतांचे घरीं पूजेस ब्राह्मण असतात. कांहीं कांहीं मंडळीची अशी पद्धत आहे कीं, ते

दररोज पूजेंत देवापुढें एक दिडकी ठेवतात. ह्याप्रमाणें बाबांच्या भक्तांनीं याप्रमाणें रोज बाबांची पूजा करतांना त्यांचेपुढें एक किंवा ऐपतीप्रमाणें २ अथवा जास्त दिडक्या नित्याची दक्षणा ठेविली तर बाबा हयात असत, आपणाजवळ दक्षणा मागत व ती आपण त्यांना आनंदानें देत असूं तिचें ही पुण्यस्मरण कायम राहील व बाबांचा निधीही सांचेल. बाबा दक्षिणा कां मागत व ती देणें किती इष्ट व श्रेयस्कर होतें याबद्दल मी स्वतंत्र रीतीनें पुढें लिहिणार आहें. त्या वेळीं बाबांच्या दक्षिणा मागण्याच्या सत्य व भक्तवात्सल्य हेतूची पूर्ण कल्पना येईल.

असो. माझ्या पेटींत या प्रमाणें कमींत कमी दरमहा २ रुपयावर पैसे जमतात. रा. रा. लक्ष्मण माधव ऊर्फ बन्याबापू भिडे हे एक दिवस माझेकडे आले व आपल्यास दरमहा जी प्राप्ति होते त्या प्राप्तींतील प्रत्येक रुपयांत एक दिडकी बाबांचे नांवाची काढावयाची असा त्यांनीं आज वर्ष दीड वर्ष विचार केला; परंतु ह्या दिडक्या संसारांतच खर्च होतात ह्यास काय युक्ती करावी म्हणून ते मला विचारूं लागलें. तेव्हां मी त्यांस सांगितलें कीं, महिन्यांस १०० किंवा दीडशेंची प्राप्ती असल्यास महिना अखेर एकदम १–९–० किंवा २–५–६ रक्कम ठेवण्यास जड जातें. आठवण रहात नाहीं. पुढच्या महिन्यांत दुप्पट देऊं असा विचार मनांत येतो. रक्कम फुगत जाते व शेवटीं तिचे पर्यवसान न देण्यांत होतें. त्यापेक्षां महिन्याचे प्रारंभीं जी रक्कम हातांत येईल त्यापैकीं संकल्पाप्रमाणें १–९–० किंवा २–५–६ बाबांचे पेटींत टाकावें व नंतर दुसरे कार्याचे खर्चास लागावें. त्यांना ही व वरील दोन्ही युक्त्या पसंत पडल्या आहेत. व श्री साईलीलेच्या प्रत्येक वर्गणीदार व इतर भक्तांनीं याप्रमाणें केल्यास वर्षाअखेर ७०० वर्गणीदार भक्तांच्या ह्या दिसण्यांत अल्प दिसणाऱ्या रकमेचा खात्रीनें ८ ते १० हजारापर्यंत निधि जाईल.

व बाबांचा संकल्पित एक लक्षांचा निधी अवघ्या १० वर्षांत अनायासें सहज सांचेल.

हा मार्ग म्हणजे " आधी केलें व मग सांगितलें " या श्री दास-बोधांतील श्रीसद्गुरुसमर्थोक्तीप्रमाणें आहे. वरील अंकात दुसरे जे निरनिराळे मार्ग सुचविले आहेत तेही उपयोगांत आणावेतच. पण ह्याचें आचरण नित्य करून ते करावेत. म्हणजे " क्रियेवीण वाचाळता व्यर्थ आहे " हा दोष येणार नाहीं.

अपरिचित अशा एका बाबांच्या भक्तानें वरील अंकांत सुचविलेले मार्ग वाचून त्याप्रमाणें त्यानें श्री साईलीलेच्या वार्षिक वर्गणी खेरीज दोन महिन्याचे दोन रुपये आपल्यास रस्त्यांत दिल्याचें मला आठवतें, तरी ते गृहस्थ कोण, कोठील वगैरे माहिती आपण कृपेनें प्रसिद्ध करावी.

त्याचप्रमाणें आजपर्यंत आपल्याकडे ज्या ज्या भक्तांनीं, श्रीसाईलीलेच्या वाचकांनीं अथवा इतर मंडळींनी श्री साईलीलेला सुरवात झाल्यापासून व त्याचे पूर्वीं ज्या ज्या लहान मोठ्या रकमा किरकोळ, किरकोळसुद्धां आज-पर्यंत पाठविल्या असतील त्यां सर्व श्री साईलीलेच्या प्रत्येक अंकांस त्या करतां एक निराळें पृष्ठ मुद्दाम राखून ठेऊन त्यांत प्रसिद्ध करण्याची कृपा करावी. म्हणजे आजपर्यंत कोणाकडून किती रक्कम आली, कायम निधी झाला किती, होणें राहिला आहे. किती व कोण कोणत्या उपायांनीं तो जमविण्याचा प्रयत्न होत आहे वगैरे सविस्तर हकीकत सर्वांस कळेल.

शार्दूलविक्रीडितम्.

साई साधुमणिः सदैव जयते, श्रीसाईराजं भजे ।
साईशेन जितं विकारनिचयं, बाबाय तस्मैनमः ।

साईशान्न परायणं परतरं, देवस्य दासोऽस्म्यहम् ।
साईशेऽस्तु मनोरतिर्मम सदा, हे नाथ मां मोचय ।।

अर्थः—संतश्रेष्ठ साईंचा अखंड जयजयकार आहे, (अशा) साइरा-जांचें मी भजन करतों. साईप्रभूंनीं सर्व विकारसमूह जिंकिला आहे. (अशा) या साईबाबांस माझा साष्टांग नमस्कार असो. साईविभूवांचून (या विश्वांत) मला अन्य श्रेष्ठ दैवत व अन्य श्रेष्ठ आश्रय नाहीं. (अशा) साईदेवाचा मी किंकर आहे. साई ईशाचें ठिकाणीं सदा सर्वकाळ माझे मनाचें प्रेम (आवड व भक्ति) असो. हे साईनाथ मला मुक्त करा.

ठाणें २–२–२७. **बाबांचें बाळ.**

श्रीगजानन

श्रीसाई प्रसन्न.

दादर मुंबई

सप्रेम सा. न. वि. वि. ता. १६।१।२७

श्रीसाईबाबांचे मला आलेले अनुभव साईलीलेच्या अंकांत प्रसिद्ध करावे असें मनांत आल्यावरून लिहिण्यास सुरवात केली आहे; तरी सवडी-प्रमाणें ते प्रसिद्ध करावे अशी नम्र विनंती आहे.

इ. स. १९११ मध्यें मी प्रथम श्रीसाईबाबांचें नांव माझे एका मित्राचे मार्फत ऐकिलें व एके दिवशीं शिरडीस जाण्याचें मनांत आलें; परंतु पैशाची अडचण म्हणून सहज मी रात्रीं जेवण झाल्यावर शेजारचे एका मित्राजवळ गोष्ट काढली. त्यानें ताबडतोब रुपये १० मला दिले. मनाला फार आनंद झाला व श्रीसाईमहाराजांचे प्रथम दर्शनास ताबडतोब त्याच दिवशीं रात्रीचे गाडीनें निघालों. श्रीसाईबाबांनी मला पदरांत घेतलें ते आजमितीपर्यंत कायम आहे. या गेल्या १५।१६ वर्षांत त्यांनीं माझे व माझे कुटुंबांतील सर्वत्रांचें मातापिता म्हणून संरक्षण केलें व करीत आहेत. या वरील काळांत वेळोवेळीं आलेले प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष अनुभव मी पुढें आपले-कडे पाठविणार आहे. गेल्या जुलै महिन्यांचे १ तारखेपासून श्रीसाईबाबांचे प्रेरणेनें मी घरांत १ पेटी ठेविली आहे व त्यांत रोज निदान १ पैसा तरी श्रीसाईबाबाप्रीत्यर्थ टाकावा असा नियम ठरविला आहे वगैरे मजकूर आपणांस प्रत्यक्ष सांगून पूर्वी आपलेकडे त्या पेटींत जमलेले रुपये ५ जमाही केले आहेत. या पेटींत विशेष कार्यप्रसंगीं जास्त पैसे टाकण्याचा प्रघात ठेविला आहे. तरी माझी प्रत्येक श्री साईभक्तास अशी नम्र विनंती आहे कीं, त्यानेंहि अशाच दुसऱ्या कोणत्या तरी मार्गानें श्रीसाईबाबांचें संस्थानास मदत करावी.

माझे घरांतील पेटींत आज जमलेले रुपये ५ यासोबत पाठवीत आहें. कळावें, हे विनंति.

श्रीसाईबाबांचा सेवक,

नरहर दिनकर फाटक.

अध्याय ४४ वा.

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
श्रीकुलदेवतायै नमः । श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः ।
॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ॥

ॐनमो श्रीसाई चित्घन । सकल सौख्याचें आयतन ॥
कल संपदाचें निधान । दैन्यनिरसन यत्कृपा ॥ १ ॥

रितां अवलीला चरण वंदन । समस्त पापां होय क्षालन ॥
ग जो भावें भजन पूजन । करी तो त्याहूनही धन्य ॥ २ ॥

ाहतां जयाचें सस्मित मुख । विसरे समस्त संसारदुःख ॥
ायींच विरे तहान भूक । ऐसें अलौकिक दर्शन ॥ ३ ॥

'अल्ला मालीक' जया ध्यान । जो निष्काम निरभिमान ॥
र्लोभ निर्वासन जयाचें मन । तयाचें महिमान काय वानूं ॥ ४ ॥

पकाऱ्यांही जो उपकारी । ऐसी शांती जयाचें पदरीं ॥
ा न विसंबे कोणीहि क्षणभरी । द्यावा निजांतरीं निवास ॥ ५ ॥

मकृष्ण राजीवाक्ष । संतहीनाक्ष वा एकाक्ष ॥
रूपें सुंदर सुरूप । आनंदस्वरूप संत सदा ॥ ६ ॥

ांचे नेत्र श्रवणांत । संत दृष्टीस नाहीं अंत ॥
यथामां' देव वदत । संत द्रवत निंदकांहीं ॥ ७ ॥

म कृष्ण आणि साई । तिघांमाजी अंतर नाहीं ॥
मे तीन वस्तू पाही । ठायींचे ठायीं एकरूप ॥ ८ ॥

तिये वस्तूस मरणावस्था । वार्ताहीतो समूळ मिथ्या ॥
काळावरही जयाची सत्ता । तया का व्यथा त्या हातीं ॥ ९ ॥
प्रारब्ध संचित न कळे आपणां । नेणें मी त्या क्रियमाणा ॥
करुणाकर साइ गुरुराणा । जाणोनि करुणा भाकितसें ॥ १० ॥
वासनेच्या लाटा नाना । तेणे उसंत नाहीं मना ॥
कृपा तुझी असलियाविना । स्थैर्य येईना जीवास ॥ ११ ॥
गताध्यायारंभींवचन । दिधलें परी न झालें पालन ॥
घडलें न सांग निरूपण । साद्यंत संपूर्ण परिसावें ॥ १२ ॥
अंतकाल समीप जाणून । ब्राह्मण मुखें रामायण श्रवण ॥
केलें चतुर्दश रात्रंदिन । बाबांनी अनुसंधानपूर्वक ॥ १३ ॥
ऐसे दोन सप्ताह भरतां । रामायण श्रवण करितां ॥
विजयादशमी दिवस येतां । बाबा विदेहता पावले ॥ १४ ॥
गताध्यायीं जाहलें कथन । होतां बाबांचें प्राणोत्क्रमण ॥
लक्ष्मणमामानीं केलें पूजन । जोगांनीं नीरांजन आरती ॥ १५ ॥
तेथून पुढें छत्तीस तास । हिंदु आणि मुसलमानांस ॥
लागले विचार करावयास । केवीया कलेवरास सद्गती ॥ १६ ॥
कैसें समाधिस्थान नियोजन । कैसी अकल्पित इष्टिका पतन ॥
कैसा एकदां ब्रह्मांडीं प्राण । चढविला तीन दिन बाबांहीं ॥ १७ ॥
समाधि कीं देहावसान । सकळ झालें संशयापन्न ॥
पाहूनि श्वासोच्छ्वासावरोधन । अशक्य उत्थान वाटलें ॥ १८ ॥
ऐसे तीन दिवस जातां । प्राणोत्क्रमणचिवाटलें निश्चितता ॥
मग उत्तर विधीची वार्ता । सहजचि समस्तां उद्भेली ॥ १९ ॥

---

१ या नांवाचे ग्रामजोशी व श्रीसाईबाबांचे एक भक्त २ कै. वा. सखाराम हरी जोग ३ वीट पडणें. ४ समाधिविसर्जन.

सियाही तया अवसरीं । परम सावध बाबा अंतरीं ॥
ऊनि अवचित निजदेहावरी । घाळविली दुरी जनचिंता ॥ २० ॥
त्यादि सकल कथा । प्रेमभावें परिसिजे श्रोतां ॥
वणें आनंद होईल चित्ता । कंठ गद्गदिवरता दाटेल ॥ २१ ॥
था नव्हे ही एक संदूक । गर्भी साई रत्न अमोलिक ॥
घडून पहा प्रेमपूर्वक । अनुभवा सुख दर्शनाचें ॥ २२ ॥
अवघिया अध्यायाआंत । खचिला दिसेल साईनाथ ॥
वणें पुरतील मनोरथ ॥ स्मरणें सनाथ होईजे ॥ २३ ॥
म उदार जयाचें आचरित ॥ तया साईचें हें चरित ॥
रावया श्रवण व्हा उद्यत । अव्यग्र चित्त सप्रेम ॥ २४ ॥
सी पावन कथा ऐकतां । धणी नपुरे भक्तचित्ता ॥
दाटे परमानंदता । संसार श्रांता विश्राम ॥ २५ ॥
त्त प्रसन्नतेचा हरिख । निजानंद ठाके सन्मुख ॥
सुखाचें सोलीव सुख । तें हें कथानक साईचें ॥ २६ ॥
तीहि ऐका नित्य नूतन । रमणीयतेचें हेंचि लक्षण ॥
णोनि ही संतकथा पावन । होऊनि अनन्य परिवासी ॥ २७ ॥
सो पुढें कलेवर सद्गती । याच वाड्याची भवती नभवती ॥
रितां करितां समस्थ थकती । पहा प्रचीती अखेर ॥ २८ ॥
चें वाड्याचें दालन । त्यांतील गाभाऱ्याचें प्रयोजन ॥
णार होतें मुरलीधर स्थापन । ठरलें तें स्थान बाबांचें ॥ २९ ॥
रंभीं जैं पाया खोदिला । जात असतां बाबा लेंडीला ॥
बरावांच्या विनवणीला । माथा डोलविला बाबांनीं ॥ ३० ॥
बराव करीत विनंती । नारळ देऊनि बाबांचें हातीं ॥
लीधराचा गाभारा खोदिती । अवलोका म्हणती कृपेनें ॥ ३१ ॥

---

१ पेटी. २ प्रतिक्षणे यन्नवता मुपैति, तदेव रूपं रमणीय तायाः॥

पाहूनियां ती शुभवेळ । बाबा म्हणाले फोडा हा नारळ ॥
आपण समस्त बाळगोपाळ । येथेंच काळ क्रमूं कीं ॥ ३२ ॥

येथेंच आपण बसतां उठतां । सुखादुःखाच्या करूं वार्ता ॥
येथेंच पोरांसोरां समस्तां । चित्तस्वस्थता लाधेल ॥ ३३ ॥

बाबा कांहीं तरी हें वदले । ऐसेंच आरंभीं सर्वांस दिसलें ॥
पुढें जव्हां अनुभवा आलें । कळून चुकले ते बोल ॥ ३४ ॥
होतां बाबांचें देहावसान । राहिलें मुरलीधराचें स्थापन ॥
हेंच बाडलें उत्तम स्थान । साईनिधान रक्षावया ॥ ३५ ॥

'वाडियांत पडो हें शरीर' । अंतीं बाबांचे जे उद्गार ॥
तोच शेवटीं ठरला विचार । जाहले मुरलीधर बाबाच ॥ ३६ ॥

श्रीमंत बुट्टी आदीकरून । हिंदूमुसलमान सर्वत्र जन ॥
यास विचारा राजी होऊन । वाडा सत्कारणीं लागला ॥ ३७ ॥

ऐसा बहुमोल वाडा असून । बाबांचा देह कुठेंही पडून ॥
जाता, मग तो वाडाही शून्य । अत्यंत भयाण भासता ॥ ३८ ॥

आज तेथें जें भजनपूजन । कथा कीर्तन पुराण श्रवण ॥
अतीथ अभ्यागतां अन्नदान । होतें, त्या कारण श्रीसाई ॥ ३९ ॥

आज तेथें जें अन्नसंतर्पण । लघुरुद्रमहारुद्रावर्तन ।
देशोदेशींचे येती जन । त्या सर्वां कारण श्रीसाई ॥ ४० ॥

असो ऐसी हे संताची वाणी । अक्षरें अक्षर सांठवा श्रवणीं ॥
कांहीं तरी तें बोलती म्हणुनी । नावमानूनि त्यागावी ॥ ४१ ॥

आरंभीं ती कितीही मुग्ध । अथवा दिसो कितीही संदिग्ध ॥
काळें होतो अर्थावबोध । जरी ती दुर्बोध आरंभीं ॥ ४२ ॥

असतां देहपातास अवधी । पुढील होणारे गोष्टी संबंधीं ॥
दुश्चिन्हें घडलीं कांहीं आधीं । मशिदी मधीं शिरडींत ॥ ४३ ॥

ांमाजीं एकचि आतां । निवेदितों मी श्रोतयां करितां ॥
ीं तीं सकळ सांगूं जातां । ग्रंथ विस्तारता पावेल ॥ ४४ ॥

ति एक बहुतां वर्षांपासूनी । होती एक बाबांची जुनी ॥
ट, जियेवरी ते हात टेंकुनी । आसन लावूनि बैसत ॥ ४५ ॥

टेचा त्या आधार घेउनी । नित्य एकांतीं होतां रजनी ॥
बा मशीदींत स्वस्थ मनीं । आसन लावूनि बैसत ॥ ४६ ॥

सा कित्येक वर्षांचा क्रम । निर्बंध चालला होता अविश्रम ॥
ी होणारासि न चले नियम । घडतसे अतिक्रम अकल्पित ॥ ४७ ॥

बा नसतां मशिदींत । पोरगा एक होता झाडीत ॥
ंचा केर काढावयाचें निमित्त । वीट ती किंचित उचलली ॥ ४८ ॥

ढावयाची वेळ आली । वीट पोराचे हातून निसटली ॥
डकिनी ती खालीं पडली । दुखंड झाली तात्काळ ॥ ४९ ॥

कतां हें बाबांनीं म्हटलें । वीट नाहीं कीं कर्मचि फुटलें ॥
सें वदून अति हळहळले । नेत्रीं आले दुःखाश्रू ॥ ५० ॥

त्य योगासन ज्या विटे । घालीत बाबा ती जंव फुटे ॥
णें दुखें हृदय फाटे । कंठ दाटे तयांचा ॥ ५१ ॥

सी बहुताकाळाची जुनाट । निजासनाचें मूळपीठ ॥
वचट भंगली पाहूनि वीट । मशीद सुनाट वाटे त्यां ॥ ५२ ॥

टवी पण ती प्राणापरती । बाबांची होती अति आवडती ॥
हूनि तियेची ऐसी ती स्थिति । बाबा अति चित्तीं हळहळले ॥५३॥

ाच विटेसी टेंकूनि कोपर । बाबा घालवित प्रहराचे प्रहर ॥
हून आसन योग तत्पर । म्हणून तिजवर प्रेम मोठें ॥ ५४ ॥

यें संगें आत्मचिंतन । जी मज होती जीव कीं प्राण ॥
भंगली माझी सांगातीण । मीही तिजवीण न राहें ॥ ५५ ॥

वीट जन्माचा सांगातीण । गेली कीं आज मज सांडून ॥
ऐसे तियेचे गुण आठवून । बाबांनीं रूदन मांडिलें ॥ ५६ ॥
येथें सहजीं येईल आशंका । वीटही क्षणभंगुर नाहीं का ।
एतदर्थ करावें कां शोका । काय लोकांनीं म्हणावें ॥ ५७ ॥
आशंकाही प्रथम दर्शनीं । उठेल कवणाच्याही मनीं ॥
परवलें मी समाधानी । पाय नमुनी साईचे ॥ ५८ ॥
कैसा होईल जगदुद्धार । कैसे तरतील दीन पामर ॥
एतदर्थचि संतांचा अवतार । कर्तव्य इतर नाहीं त्या ॥ ५९ ॥
हास्य रूदन क्रीडा प्रकार । लौकिक नाट्यचि येथील सार ॥
जैसा जैसा श्रेष्ठाचार । लोकव्यवहारही तैसा ॥ ६९ ॥
संत जरी पूर्ण ज्ञानी । अवाप्तसकळसंकल्प जनीं ॥
तरी लोक तरावया लागुनी । कर्माचरणीं उद्युक्त ॥ ६० ॥
असो हें देहावसान व्हावया आधीं । बत्तीस वर्षापूर्वीच समाधी ॥
होणार परी म्हाळसापतीची बुद्धी । निवारी त्रिशुद्धि हा कुयोग ॥६२॥
टळता न जरी हा दुष्टयोग । कैंचा अवघ्यातें साईसुयोग ॥
त्रेचाळीस वर्षामागेंच वियोग । होता कीं कुयोग ऐसा तो ॥ ६३ ॥
मार्गशीर्ष शुद्ध पौर्णिमा । बाबा अस्वस्थ उठला दमा ॥
सहन करावया देहधर्मा । ब्रह्मांडीं आत्मा चढविला ॥ ६४ ॥
आतां येथून तीन दिन । आम्हीं चढवितों ब्रम्हांडीं प्राण ॥
प्रबोधूं नका अम्हा लागून ॥ बाबांनीं सांगून ठेविलें ॥ ६५ ॥
पहा तो सभामंडप कोण[1] । बाबांनीं बोटें दाविलें ठिकाण ॥
म्हणाले तेथें समाधी खोदून । घ्या मज ठेवून त्या जागी ॥ ६६ ॥
स्वयें म्हाळसापतीस लक्षून । बाबा तदावदती निक्षून ॥
नका मज सांडूं उपेक्षून । दिवस तीन पर्यंत ॥ ६७ ॥

---

१ कोपरा

तयेस्थानीं निशाणें दोन । लावूनि ठेवा निदर्शक खूण ॥
ऐसें वदतां वदतां प्राण । ठेविला चढवून ब्रम्हांडीं ॥ ६८ ॥

भरावी एकाएकीं भवंडी । तेवी निचेष्टित देहदांडी ॥
म्हाळसापतीनें दिधली मांडी । आशा ती सांडिली इतरांनीं ॥ ६९ ॥

रात्रीचा समय झाले दहा । तेव्हांचा हा प्रकार पहा ।
स्तब्ध झाले जन अहाहा । काय अवचित हा प्रसंग ॥ ७० ॥

नाहीं श्वास नाहीं नाडी । वाटे प्राणें सांडिली कुडी ॥
जनास भयंकर अवस्था गाढीं । सुख निखडी साईस ॥ ७१ ॥

मग पुढें म्हाळसापती । अहो रात्र सावधवृत्ती ॥
साईबाबालागीं जपती । तेथेंच बैसती जागता ॥ ७२ ॥

जरी होती साईमुखींची । आज्ञा समाधी खोदावयाची ॥
तरी तें तैसें करावयाची । हिंमत कवणाची चालेना ॥ ७३ ॥

पाहोनि बाबा समाधिस्थ । मिळाला तेथें गांव समस्त ॥
जन विस्मित पाहतो ताटस्थ । काढीना भगत मांडीतें ॥ ७४ ॥

प्राण गेला कळतां देखा । बैसेल एकाएकीं धक्का ॥
सांगून तीन दिवस मज राखा । झकविलें लोकां साईनें ॥ ७५ ॥

श्वासोच्छ्वास जाहला बंद । ताटस्थ्य पात्रलीं इंद्रियें सबंध॥
नाहीं चलन वलनाचा गंध । तेजही मंद जाहलें ॥ ७६ ॥

हरपलें बाह्यव्यवहारभान । वाचेसि पडलें दृढ मौन ॥
कैसे शुद्धीवर मागुतेन । चिंताही गहन सर्वत्रां ॥ ७७ ॥

वृत्तीवरी येईना शरीर । काळ क्रमिला दोन दिवसांवर ॥
आले मौलवी मुलनाफकीर । मांडिला विचार पुढील ॥ ७८ ॥

अप्पा कुळकर्णी काशीराम । आले केला विचार ठाम ॥
बाबांनीं गांठिलें निज सुखधाम । द्यावा कीं विश्राम देहासीं ॥ ७९ ॥

कोणी म्हणती थांबा क्षणभरी । घाई इतुकी नाहीं बरी ॥
बाबा नव्हेत इतरांपरी । अमोघ वैखरी बाबाची ॥ ८० ॥

तात्काळ प्रत्युत्तर करावें इतरीं । थंडगार पडल्या शरीरीं ॥
येईल कोठून चैतन्य तरी । कैसे अविचारी सकळ हे ॥ ८१ ॥

खोदा कबर दाविल्यास्थळीं । बोलवा कीं सकळ मंडळी ॥
द्या मूठमाती वेळच्यावेळीं । तयारी सगळी करा कीं ॥ ८२ ॥

ऐसी भवती न भवती होतां । पूर्ण झाली दिनत्रयवत्ता ॥
पुढें पहाटे तीन वाजतां । चेतना येतां आढळली ॥ ८३ ॥

हळू हळू दृष्टी विकसितां । आळेपिळे शरीरा देतां ॥
श्वासोच्छ्वास चालू होतां । पोटही हालतां देखिलें ॥ ८४ ॥

दिसूं लागलें प्रसन्न वदन । होऊं लागले नेत्रोन्मीलन ॥
जाऊनियां निचेष्टितपण । प्रबोध लक्षण उमटलें ॥ ८५ ॥

जणुं विसरले देहभावा । तयाचा पुनश्च आठव व्हावा ॥
चुकला ठेवा ठायीं पडावा । भांडार उघडावा ती गत ॥ ८६ ॥

देखोनि साईसावधान । जाहले सकळ प्रसन्नवदन ॥
टळलें देवदयेनें विघ्न । आश्चर्य निमग्न भक्तजन ॥ ८७ ॥

भगत पाही मुख कौतुकें । साईही मान हळूच तुके ॥
मौलवी फकीर पडले फिके । कीं प्रसंग चुके भयंकर ॥ ८८ ॥

पाहूनि मौलवीची दुराग्रहता । भगत आज्ञापालनीं चुकता ॥
यत्किंचितही निश्चया ढळता । वेळ तो येता कठीण तैं ॥ ८९ ॥

त्रेचाळीस वर्षां आधींच कबर । होऊनि जाती कैंची मग खबर ॥
कैंचें मग तें दर्शन मनोहर । होतें सुखकर साईचें ॥ ९० ॥

लोकोपकार हेंचि कारण । करूनि समाधीचें विसर्जन ॥
साई पावते झाले उत्थान । समाधान भक्तजन ॥ ९१ ॥

भक्तकार्यार्थ जो भागला । परमानंदीं लय लागला ॥
कैसा आधीं जाई प्रबोधिला । अकळ लीला तयाची ॥ ९२ ॥

देखूनि बाबा सावधान । सुखावले भक्तजन ॥
जो तो धांवे घ्यावया दर्शन । पुनरुज्जीवन सुखातें ॥ ९३ ॥

असो पूर्वील कथानुसंधान । तें अखेरचें देहावसान ॥
जाहलें जयाचें संपूर्ण कथन । यथा स्मरण आजवरी ॥ ९४ ॥

म्हणोनि आपण श्रोतां सकळिक । मनीं विचारा कीं क्षण एक ॥
कासया व्हावा हर्षशोक । दोनीही अविवेक मूलक ॥ ९५ ॥

औट हाताचा स्थूळगाडा । देहेंद्रियांचा जो सांगाडा ॥
तो काय अपुला साईनिधडा । समूळ सोडा हा भ्रम ॥ ९६ ॥

साई म्हणावे जरी देहा । तरी त्यांनाशचि नाहीं विदेहा ॥
रूपहि नाहीं वस्तूसि पहा । रूपातीत श्रीसाई ॥ ९७ ॥

देह तरी नाशिवंत । वस्तु स्वतंत्र नाशरहित ॥
देह पंचभूतांतर्गत । अनाद्यनंत निजवस्तू ॥ ९८ ॥

त्यांतील शुद्ध सत्वात्मक । ब्रह्मरूप चैतन्य देख ॥
जड इंद्रिया जो चालक । साइ नामक ती वस्तु ॥ ९९ ॥

ती तो आहे इंद्रियातीत । इंद्रियें जड तीतें नेणत ॥
तींच इंद्रियां प्रवर्तवीत । चाळवीत प्राणांतें ॥ १०० ॥

त्या शक्तीचें नाम साई । तिजवीण रिता ठाव नाहीं ॥
तिजवीण ओस दिशा दाही । भरली पाही चराचरीं ॥ १०१ ॥

तीच कीं ही अवतार स्थिति । तीच होती आधीं अव्यक्तीं ॥
नामरूपीं आली व्यक्तीं । समरसली अव्यक्तीं कार्यांतीं ॥ १०२ ॥

अवतारकृत्य संपवूनी । अवतारीही देहत्यजूनी ॥
जैसे प्रवेशती निर्विकल्पभुवनीं । तैसीच ही करणी साईची ॥ १०३ ॥

गुप्त व्हावें येतां मनीं । जैसे स्वामी गाणगा भुवनीं ॥
पर्वत यात्रेस जातों म्हणुनी । गेले निघूनी एकाकी ॥ १०४ ॥
भक्तांनीं धरितां अडवून । तयांचें केलें समाधान ॥
लोकाचारीं हें माझें गमन । गाणगाभुवन सोडीना ॥ १०५ ॥
कृष्णातीरीं[1] प्रातःस्नान । विंदुक्षेत्रीं अनुष्ठान ॥
मठांत करावें पादुका पूजन । तेथेंच निरंतर वास माझा ॥ १०६ ॥
तैसीच साईबाबांची परी । निश्चन केवळ लोकचारीं ॥
पाहूं जातां आहेत स्थिरचरीं । सर्वांअंतरीं श्रीसाई ॥ १०७ ॥
जैसी जयाची भजनस्थिती । तयास तैसी नित्य प्रचीती* ॥
संदेह कांहीं न धरावा चित्तीं । मरणातीत श्रीसाई ॥ १०८ ॥
साई भरला स्थिरचरीं । साई सर्वांच्या आंतबाहेरी ॥
साई तुम्हा आम्हां भीतरी । निरंतरीं नांदतसे ॥ १०९ ॥
साई समर्थ दीन दयाळ । भावार्थी भक्त प्रणतपाळ ॥
परमप्रेमाचे ते भुकाळ । अति स्नेहाळ सकळिकां ॥ ११० ॥
जरी चर्मचक्षूसीं न दिसती । तरीं ते तों सर्वत्र असती ॥
स्वयें जरी सूक्ष्मत्वीं लपती । तरीही लाविती वेड अम्हां ॥ १११ ॥

---

१ श्री. नृसिंह सरस्वति

*एकदां श्री साईबाबांचे एक भक्त रा. मोरेश्वरराव साव यांची बाबांच्या भंडाऱ्याला शिरडीस जाण्याची फार उत्कंठा होती. पण दोन दिवस आधीं ते एकाएकीं आजारी पडले, व त्यांचें मुंबईहून तेथें जाणें होऊं शकलें नाहीं. त्यामुळें त्यांना अतिशय वाईट वाटलें व त्यांचें मन फारच उद्विग्न झालें व रात्रीं झोंपही येईना. पण भंडाऱ्याचे दिवशीं पहाटेस त्यांचा डोळा लागला. तितक्यांत महाराजांनीं त्यांस स्वप्नांत दर्शन दिलें व दक्षिणा मागून घेतली. जागे झाल्याबरोबर वृत्तींत एकदम फरक पडला व तळमळ पार जाऊन समाधान वाटूं लागलें. महाराजांनीं देह ठेवला आहे तरी आपल्या भक्तांची तळमळ कोणत्यातरी तऱ्हेनें तें शमवितात.

त्यांचें निधन केवळ ढोंग । आम्हां फसविण्या आणिलें सोंग ॥
नटनाटकी ते अव्यंग । भंगोनि अभंग जाहले ॥ ११२ ॥

त्याचिया ठायीं जो अनुराग । तेणें करूनि पाठलाग ॥
अंतीं लावूं तयाचा माग । कार्यभाग साधूं कीं ॥ ११३ ॥

मनोभावें पूजा करितां । भक्तीभावें तयां आठवितां ॥
अनुभव येईल सकळ भक्तां । सर्वव्यापकता दिसेल ॥ ११४ ॥

उत्पत्ति, स्थिति आणि लय । चित्स्वरूपायांचें न भय ॥
तें सदासर्वदा चिन्मय । विकारां आश्रय ना तेथें ॥ ११५ ॥

जैसें सुवर्ण सुवर्णपणें । राही अलंकाराही विणें ॥
केली नानापरीचीं आभरणें । तरी न सोनेपण त्यागी ॥ ११६ ॥

परोपरीचे अलंकार । हे तो सर्व विनाशी विकार ॥
आटितां उरे हेम अविकार । नासे आकार नामही ॥ ११७ ॥

तरी या हेमीं हा हेमाडपंत । विरोनि जावो समूळ नितांत ॥
एवंगुण साई पदांकित । आप्तलयांत वास करो ॥ ११८ ॥

पुढें केला तेरावा दिन । बाळासाहेबभक्त रत्न ॥
मिळवूनियां ग्रामस्थ ब्राह्मण । उत्तर विधान आरंभिलें ॥ ११९ ॥

करूनियांसचैलस्नान । बाळासाहेब हस्तें जाण ॥
करविली तीळांजुली तिलतर्पण । पिंडप्रदानही केलें ॥ १२० ॥

सपिंडी आदिक उत्तरक्रिया । शास्त्राधारें त्या त्या समया ॥
जाहल्या मासिकासह अवघिया । धर्मन्यायाप्रमाणें ॥ १२१ ॥

भक्तश्रेष्ठ उपासनींनीं । जोगांसमवेत जाउनी ॥
भागीरथीच्या पवित्र स्थानीं । होमहवनीय संपादिलें ॥ १२२ ॥

ब्रह्मभोजन अन्नसंतर्पण । यथासांग दक्षिणाप्रदान ॥
करूनिसशास्त्र बिधिविधान । आले ते परतोन माघारां ॥ १२३ ॥

नाहीं बाबाना संवाद । आतां जरी हा ऐसा भेद ॥
परी दृष्टी पडतां ती मशीद । गत सुखानुवाद आठवती ॥ १२४ ॥

बाबांची नित्य आसनस्थिती । ध्यावया तियेची सुखानुभूती ॥
उत्तमोत्तम आलेख्यमूर्ती । मशीदी स्थापिलीसे प्रीती ॥ १२५ ॥

जाहली साई देहनिवृत्ति । प्रतिमादर्शने होय अनुवृत्ति ॥
वाटे निजभक्त भावार्थी । पुनरावृत्तीच ही मूर्त ॥ १२६ ॥

शामराव उपनामें जयकर । तयांनीं ही रेखिली सुंदर ॥
ऐसी ही प्रतिमा मनोहर । स्मरण निरंतर देतसे ॥ १२७ ॥

जैसे हे प्रसिद्ध चित्रकार । तैसेच बाबांचे भक्तही थोर ॥
बाबांचिया आज्ञेनुसार । वर्तती विचारपूर्वक ॥ १२८ ॥

यांचियाही हस्तेंकरून । सुंदर छायाचित्रें घडवून ॥
करविलीं भक्तभवनीं स्थापन । धरावया ध्यानधारणा ॥ १२९ ॥

संतांस नाहीं कधींही मरण । पूर्वीं अनेकदां याचें विवरण ॥
झालेंच आहे असेल स्मरण । न लगे स्पष्टीकरण आणीक ॥ १३० ॥

बाबा न आज देहधारी । तरी जो तयांचें स्मरण करी ॥
तया ते अजूनही हितकारी । पूर्वील परी सदेहसे ॥ १३१ ॥

कोणास कांहीं बोलून गेले । परी न कांहीं अनुभवा आलें ॥
जरी तें देहावसानही झालें । म्हणून तें राहिलें न मनावें ॥ १३२ ॥

बोल बाबांचे ब्रह्मलिखित । विश्वास धरूनि पहावी प्रचित ॥
अनुभव आला जरी न त्वरित । येणार तो निश्चित कालांतरें ॥१३३॥

असो या जोगांचें नांव येतां । कथेंत आठवली आडकथा ॥
ऐका तियेची ही अपूर्वता । दिसेल प्रेमळता साईची ॥ १३४ ॥

जरी असे हा त्रोटक संवाद । गुरुभक्तांसी अति बोधप्रद ॥
सभाग्य तो ज्या वैराग्यबोध । अभागी बद्ध संसारी ॥ १३५ ॥

एकदां जोग बाबांस पुसती । अजून ही माझी काय स्थिती ॥
विचित्र माझी कर्मगति । पावेन सुस्थिती केव्हां मी ॥ १३६ ॥

बहुत वर्षें अनन्य सेवा । घडली अपुली मजला देवा ॥
तरी या चंचल चित्ता विसांवा । अजूनि नसावा हें काय ॥ १३७ ॥

ऐसा कैसा मी दुर्भागी । हीच का प्राप्ती संतसंगीं ॥
सत्संगाचा परिणाम अंगीं । कवणिया प्रसंगीं भोगीन मी ॥ १३८ ॥

परिसूनिहि भक्ताची विनति । साईसमर्थ परम प्रीती ॥
जोगांस काय प्रत्युत्तर देती । स्वस्थ चित्तीं परिसावें ॥ १३९ ॥

दुष्कर्माची होईल होळी । पुण्यपापाची राखरांगोळी ॥
पाहीन तुझिया कांखेस झोळी । तैं तुज भाग्यशाली मानीन ॥ १४० ॥

उपाधीचा होईल त्याग । नित्य भगवद्भक्तीचा लाग ॥
तुटतील आशापाश सांग । तैं मी तुज सभाग्य मानीन ॥ १४१ ॥

विषयासक्ति मानूनि त्याज्य । मी तूं पण सर्वथा अयोग्य ॥
जिव्हाउपस्थ जिंक हो योग्य । तैं मीं तुज सभाग्य मानीन ॥ १४२ ॥

असो यावर कांहीं काळें । बोल बाबांचे अन्वर्थ झाले ॥
सद्गुरुकृपें जोगांस आलें । वैराग्य जें वदले बाबा तें ॥ १४३ ॥

नाहीं पुत्रसंतती पाश । कलत्र लाविलें सद्गतीस ॥
देहत्यागा आधीं संन्यास । झालें कीं वैराग्य सहजचीं ॥ १४४

असो हे जोगही भाग्यवान । सत्या झालें साई वचन ॥
अंतीं होऊनि संन्याससंपन्न । ब्रह्मीं विलीन जाहले ॥ १४५ ॥

जैसी जैसी साईनीं कथिली । तैसीच परिणामी स्थिती झाली ॥
उक्ति साईची सार्थ झाली । भाग्यशाली जोग खरे ॥ १४६ ॥

तात्पर्य बाबा दीनदयाळ । भक्तकल्याणालागीं कनवाळ ॥
अर्पीत बोधामृताचा सुकाळ । शिर्डींत त्रिकाळ तो परिसा ॥ १४७ ॥

जयां माझी आवड मोठी । तयांचे मी अखंड दृष्टी ॥
तयां मजवीण ओस सृष्टी । माझियाच गोष्टीं तया मुखीं ॥१४८॥

तयां माझें अखंड ध्यान । जिव्हेसि माझेंच नामावर्तन ॥
करूं जातां गमनागमन । चरित्र गायन माझें तया ॥ १४९ ॥

ऐसें होतां मदाकार । कर्माकर्मी पडेल विसर ॥
जेथें हा मत्सेवेचा आदर । तिष्ठें मी निरंतर तेथेंची ॥ १५० ॥

मज होऊनि अनन्य शरण । जया माझें अखंड स्मरण ॥
तयाचें मजमाथा ऋण । फेडीन उद्धरण करूनियां ॥ १५१ ॥

आधीं मज न दिधल्यावांचन । करितां भोजन रसप्राशन ॥
जया माझें हें निदिध्यासन । तया आधीन मी वर्तें ॥ १५२ ॥

माझीच जया भूकतहान । दुजें न ज्यातें मजसमान ॥
तयाचेंच मज नित्य ध्यान । तया आधीन मी वर्तें ॥ १५३ ॥

पितामाता गणगोत । आप्तइष्ट कांतासुत ॥
यांपासाव जो परावृत्त । तोचि कीं अनुरक्तमत्पदीं ॥ १५४ ॥

वर्षाकाळीं नानासरिता । महापूर समुद्रा मिळतां ॥
विसरती सरितापणाची वार्ता । महासागरता पावती ॥ १५५ ॥

रूप गेलें नाम गेलें । जळही जाऊनि सागरीं मिसळलें ॥
सरित्सागर लग्न लागलें । द्वैत हारपलें एकत्वीं ॥ १५६ ॥

पावोनि ऐसी समरसता । चित्त विसरलें नामरूपता ॥
तें मजसि पाहील निजस्वभावता । नाहीं मजपरता ठाव तया ॥१५७॥

परीस नव्हे मी दगड । ऐसें जना करावया उघड ॥
पुस्तकपंडितीं करोनी बडबड । लोहाचे अगड आणिले ॥ १५८ ॥

तयीं मजवरी करितां घाव । उलट प्रकटतां सुवर्णभाव ॥
माझें दगडपण जाहलें वाव । अनुभव नवलाव दाटला ॥ १५९ ॥

विना अभिमान अणुप्रमाण । मज हृदयस्था यावें शरण ॥
होईल अविद्या तात्काळ निरसन । श्रवण कारण संपेल ॥ १६० ॥
अविद्या प्रसवे देहबुद्धी । देहबुद्धीस्तव आधिव्याधि ॥
तीच कीं कोटी विधि निषेधीं । आत्मसिद्धी विघातक ॥ १६१ ॥
म्हणाल आतां मी आहें कोठें । आतां मी तुम्हां कैसा भेटें ॥
तरी मी तुमचिहृदयींच तिष्ठें । विनाकष्टें सन्निकट ॥ १६२ ॥
म्हणाल-हृदस्थ कैसा कोण । कैसें काय त्याचें लक्षण ॥
ऐसी काय तयाची खूण । जेणें त्या आपण जाणावें ॥ १६३ ॥
तरी व्हावें दत्तावधान । परिसा तयाचें स्पष्ट व्याख्यान ॥
जयालागीं जाणें शरण । तोहृदयस्थ कोण हें आतां ॥ १६४ ॥
नानानामें नानारूपें । सृष्टीमाजी भरली अमूपें ॥
जयांची कवणा न करवती मापें । मायेचीं स्वरूपें तीं अवघीं ॥१६५॥
तैसाच सत्वरज तमगुण । तया त्रिगुणा ओलांडून ॥
तत्तेचें जें स्फुरेस्फुरण । तें रूप जाण हृदयस्थाचें ॥ १६६ ॥
नामरूप विरहितपण । उर्वरित जें तुझें तूंपण ॥
तेंच हृदयस्थाचें लक्षण । जाणूनि शरण त्या जावें ॥ १६७ ॥
मीच तो तूं ऐसें पाहतां । हीच दृष्टी पुढें विस्तारतां ॥
भूत मात्रीं ये निजगुरुता । ठाव न रिता मजविना ॥ १६८ ॥
ऐसा अभ्यास करितां करितां । अनुभवा येईल माझी व्यापकता ॥
मग तूं मजसीं पावूनि समरसता । पूर्ण अनन्यता भोगिसील ॥१६९॥
चित्स्वरूपीं अनुसंधान । लाधेल होशील शुद्धांतःकरण ॥
घडेल हें तुज गंगास्नान । गंगाजीवन नातळतां ॥ १७० ॥
प्रकृतिकर्माचा अभिमान । जेणें पावे दृढबंधन ॥
तया त्रिलग्न न देती सज्ञान । अंतरीं सावधान सदैव ॥ १७१ ॥
स्वस्वरूपीं मांडून ठाण । चळे न तेथून अणुप्रमाण ।
तया समाधीचा उत्थान । नाहीं प्रयोजन उभयांचें ॥ १७२ ॥

म्हणोनि श्रोतयां चरणीमाथां । ठेवोनि विनवि अति सप्रमता ॥
देवां संतांभक्तां समस्तां । ठायीं प्रेमळता आदरावी ॥ १७३ ॥
बाबा कितीदा सांगून गेले । कोणी कोणास छळी बोललें ॥
त्यानें माझेंच वर्म काढिलें । जिव्हारीं खोंचले मज जाणा ॥ १७४ ॥
कोणी कोणासी दुर्वचें ताडिलें । तेणें मज तात्काळ दुखणें आणिलें ॥
तेच जेणें तें धैर्यें सोशिलें । तेणें मज तुष्टविलें बहुकाळ ॥ १७५ ॥
ऐसा भूतमात्राच्या ठाईं । अंतर्बाह्य भरला साई ॥
एका प्रेमावांचून कांहीं । आवडच नाहीं तयातें ॥ १७६ ॥
परम मंगल हें परमामृत । साईमुखीं सर्वदा स्त्रवत ॥
कोणा सभाग्या हें नाहीं अवगत। प्रेम हें अत्यंत भक्तार्थ ॥ १७७ ॥
जया पंक्तीचा लाभ दिधला । जयांसंगें हांसला खेळला ॥
तयांस मायेचा चटका लाविला। वाटेल मनाला काय त्याचें ॥ १७८॥
ऐसिया शिष्टाचिया भोजनीं । मी तो उच्छिष्टाचा धनी ॥
शीतें शीत ठेविलें वेंचुनी । वाटितों शिराणी तयाची ॥ १७९ ॥
झाल्या येथवर ज्याच्या कथा । त्या काय ठाव्या हेमाडपंता ॥
समर्थ साई तयांचा वक्ता । लिहिता लिहिविताही तोच ॥ १८० ॥
असी ही साईसमर्थ कथा । धाये न मन माझें कथिता ॥
सदैवध्यास लागला चित्ता । श्रोतेही परिसतां आनंद ॥ १८१ ॥
शिवाय जे साई कीर्ति गाती । तैसेच जे जे सद्भावें परिसती ॥
उभयही साईस्वरूप होती । हें दृढ चित्तीं जाणावें ॥ १८२ ॥
आतां हा अध्याय करूनि पूर्ण । हेमाड साईस करी समर्पण ॥
प्रेमें धरी साईचे चरण । पुढील निरूपण पुढारां ॥ १८३ ॥

इतिश्री संतसज्जन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥
श्री साई समर्थसच्चरिते । श्री साईनाथ निर्याणं नाम
चतुश्चत्वारिंशोध्यायः संपूर्णः ॥
श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु । शुभंभवतु

GREAT INDIAN PENINSULA RAILWAY.

EASTER HOLIDAYS CHEAP RETURN TICKETS.

DURING the ensuing Easter Holidays concession tickets for first and second classes at one and one-third fare and for Inter class at a fare and a half for the double journey will be issued to passengers over the G. I. P. Railway travelling distances over 100 miles. This concession will be in force from the 8th to 18th April, 1927 and will be available for completion of the return journey up to mid-night of 29th April, 1927.

No refunds can be claimed on tickets purchased but unused or lost.

Detailed information can be had at the Information Bureau, G. I. P. Railway, Victoria Terminus, Bombay or at the Booking Office.

यांत्रेगीज मनमहाडाहून शिरडीपर्यंत रोज २ वेळां मोटरनें जाण्या-येण्याची अलिकडे सोई झालेली आहे. हा प्रवास फार स्वस्त व पूर्वीपेक्षां फारच कमी वेळांत होतो.

श्री साईनाथ भजनमाला

सुधारून वाढविलेली आवृत्ति

मालेचे कर्ते ग. रघुनाथराव तेंडुलकर यांच्या निधनानंतर आतां मालेची पुनरावृत्ति छापविणें नाहीं. साईभक्तांनीं माला मागविण्याची त्वरा करावी; कारण प्रती फार थोड्या शिल्लक राहिल्या आहेत.

सावित्रीबाई तेंडुलकर.

माला मिळण्याचा पत्ताः—**श्रीमति सावित्रीबाई तेंडुलकर,**

रंगाऱ्याची चाळ, बांद्रे. बी. बी. सी. आय्. रेल्वे.

 Register No. B. 1728.

श्री साईलीलेंत जाहिराती घेण्याचें ठरविलें आहे. या पानावरील सर्व जागा जाहिरातीकरितां मोकळी आहे. जाहिरात देणारानें आमचेकडे पत्रव्यवहार करावा. खालील पुस्तकें आमचेकडे मिळतील.

श्रीसाईनाथ सगुणोपासना किं. ०=

ह. भ. प. दासगणु कृत

संतलीलामृत

भक्तलीलामृत

गो. र. दाभोळकर

५ सेंट मार्टिन्स रोड, वांद्रें मुंबई नं. २०

श्री साईनाथ भजनमाला, श्रीमति सावित्रीबाई तेंडुलकर, रंगाऱ्याची चाळ वांद्रें येथें मिळेल.

आख्यान-रत्न-माला, नांदेड.

या मालेंत अर्वाचीन कवींनीं रचलेलीं कीर्तनोपयोगी आख्यानें दिलीं जातील. ह. भ. प. संतकवी **दासगणू** महाराजांचीही प्रेमळ व प्रासादिक आख्यानें येतील.

वर्षांतून सहा पुस्तकें निघतील. पुस्तकाचा आकार डेमी अष्टपत्री, पृष्ठ सं. ४८ प्र. पु. किं. ८ आणे.

एक रुपया प्रवेश फी भरणारास पाउणपट किंमतींत पुस्तक मिळेल. एकदम सहा पुस्तकांची किं. प्र. फीसह ३। रु.

ग. अ. सराफ, नांदेड.

हें पुस्तक श्रीलक्ष्मीनारायण छापखाना, ३६४ ठाकुरद्वार, मुंबई येथें **अनंत आत्माराम मोरमकर** यांनीं छापून **तर्खड** यांनीं ५ सेंट मार्टिन्स रोड, वांद्रें येथें प्रसिद्ध केलें.

श्री साईनाथ प्रसन्न.

श्री साईलीला

मासिक पुस्तक.

वर्ष ४ थें] फाल्गुन शके १८४९ [अंक १२.

नलिनीदलगत जलमतितरलम् । तद्वज्जीवनमतिशय चपलम् ॥

क्षणमपि सज्जनसंगतिरेका । भवति भवार्णवतरणे नौका ॥

श्री शंकराचार्य.

संपादकः—लक्ष्मण गणेश महाजनी.

प्रकाशकः—रामचंद्र आत्माराम तर्खड.

श्री साईलीला कचेरी ५ टर्नर रोड बांद्रे, बी. बी. रेल्वे.

अनुक्रमणिका.

स्फुट विषय. ५४२–५७

महाराजांचे अनुभव ५७९–५९

गुरुप्रसादोद्वार... ... ... १––१

श्री साईसच्चरित ७५९–७७

वर्गणीचे दर.

वार्षिक वर्गणी टपाल खर्चासह मनीआर्डरीनें आगाऊ रु. ३।≈. व्ही पी. नें रु. ३॥ फुटकळ अंक ।≈. मागील अंकास शिलक असल्यास -॥-

विनंति.

शके १८४९ चा पहिला चैत्र व वैशाख जोड अंक लवकरच निघेल वर्गणीदारांनीं शके १८४९ सालची वर्गणी पाठवून देण्याची कृपा करावी ज्या वर्गणीदारांकडून हा जोड अंक निघण्यापूर्वी वर्गणी येणार नाहीं, त्यांचे कडे चैत्र--वैशाख जोड अंक व्ही. पी. नें पाठविला जाईल. व्ही. पी. परत करून आमचें निष्कारण नुकसान करूं नये. ज्यांना यापुढें श्रीसाईलीला नको असेल त्यांनीं आम्हांस त्याप्रमाणें अगाऊ कळवावें. म्हणजे त्यांचेकडे व्ही. पी. पाठविली जाणार नाहीं.

व्यवस्थापक.

याचना.

शके १८४८ चा शेवटचा फाल्गुन महिन्याचा अंक वाचकांस सादर करून त्यांच्या ऋणांतून मुक्त झाल्याचें समाधान आम्हांस वाटत आहे. या अंकांत पूर्वीचीं राहिलेलीं पृष्ठें देऊन सबंध वर्षाची मिळवणी केली आहे. या सालांत अधिक मास आल्यामुळें, ज्यास्ती वर्गणी न मागतां १२ चे ऐवजीं १३ अंक आम्हीं दिले आहेत. श्रीसाईलीलेमार्फत, श्रीसाईनाथ महाराजांची व आमच्या वाचकवृंदाची होईल ती अल्प सेवा आम्हीं मनापासून निरपेक्ष बुद्धीनें करीत आहोंत. परंतु साईभक्तांकडून आम्हाला जें प्रोत्साहन मिळावयास पाहिजे त्याचा मात्र अभाव आहे ही गोष्ट मोठ्या खेदानें नमूद करावी लागत आहे. ४ वर्षें झालीं तरी अद्याप वर्गणीदारांची संख्या समाधानकारक नाहीं. प्रतिवर्षी कांहीं जुने वर्गणीदार गळतात तर कांहीं नवेही येतात; परंतु गोळा बेरीज घेतल्यास वस्तुस्थिती आहे तीच राहाते. वर्गणीदारांची संख्या हेंच श्री साईलीलेचें जीवन आहे. व त्याचा योग्य परिपोष न झाल्यास तिनें जीवित कोणाच्या आधारावर कंठावयाचें? हल्लींच्या असलेल्या वर्गणीदारांनीं जर एकेक नवा वर्गणीदार मिळवून दिला तर श्रीसाईलीलेच्या पोटापाण्याचा प्रश्न सहज सुटेल. आपणा सर्वांना जिव्हाळ्याचे नातेवाईक, स्नेही वगैरे मंडळी आहेत. त्यांना जर एक हा लहानसा "श्रीसाई लीलेचे वर्गणीदार व्हा" असा सवाल टाकलात तर ते खात्रीनें नाहीं म्हणणार नाहींत. आपलें येवढें वजन त्यांच्यावर खास आहे.

अखिल हिंदुस्थानांत पुष्कळ माणसें अर्धपोटीं राहिल्यामुळें लवकर कालवश होतात. त्याच कोटींत आपण श्री साईलीले सारख्या पवित्र वस्तूचा स्वाहः होऊन देणार कीं काय? हा प्रश्न आमचा एकट्याचा नव्हे परंतु सर्व श्री साईभक्तांचा आहे. एक शब्द खर्च केलात तर कार्य होईल. मग तेवढा

आपण श्री साईनाथ महाराजांची स्मृति जागृत ठेवण्याकरितां करणार नाही काय ?

ही एक बाब झाली. दुसरी बाब म्हणजे श्री साईलीलेकरितां लागणारा मजकूर. त्याचीही अलीकडे वाण पडूं लागली आहे. या वर्षांत श्री साईलीलेला जो अनियमितपणा आला त्याला कारण जितक्या आमच्या अपरिहार्य अडचणी झाल्या त्याच मानानें मजकुराची वाण हेंही एक तितकेंच महत्त्वाचें कारण झालें. श्री साईनाथ महाराजांचे अनुभव आजपर्यंत श्री साईलीलेंत आले त्यापेक्षां किती तरी पटीनें ज्यास्ती आहेत व तो सांठा जर श्री साईभक्तांनीं खुला करण्याचें मनावर घेतलें तर मजकुराची वाण आणखी कांहीं वर्षें तरी पडणार नाहीं अशी आमची खात्री आहे. तेव्हां श्री साईभक्तांनों, आतां शिथिलता सोडून आम्हांला या दोन्हीं बाजूनें मनोभावानें मदत करा अशी आमची आपल्यापाशीं सविनय नम्र याचना आहे.

ही याचना आम्ही दरवर्षीं करीत आलों आहोंत व त्याप्रमाणें पुढील वर्षाकरितां पुन्हां करीत आहोंत. याचा उपयोग कितपत होईल याचा अंदाज मागील अनुभवावरून पाहिला तर आशेला फारशी जागा आहे असें वाटत नाहीं. तरी पण इतक्यांत अगदींच निराश न होतां, आहे या स्थितींत आणखी एक वर्षभर आम्हीं श्रीसाईलीलेचें काम नेटानें चालविण्याचें ठरविलें आहे. मात्र श्रीसाईलीलेच्या आजपर्यंतच्या धोरणांत थोडासा फेरबदल करण्याचें योजिलें आहे. आतांपर्यंत महाराजांच्या अनुभवांखेरीज, इतर विषय श्रीसाईलीलेंत फारच थोड्या प्रमाणांत आम्हीं घेतले आहेत. पण यापुढें इतर विषयांनां श्रीसाईलीलेंत स्थळ देण्याचें आम्हीं ठरविलें आहे. मात्र विषय धार्मिक स्वरूपाचा असला पाहिजे येवढीच

शर्त आम्ही त्यांत ठेविली आहे. आमच्या वाचक वर्गांत पुष्कळ प्रसिद्ध विद्वान लेखक आहेत व त्यांचेकडून आम्हांला या बाजूनें पूर्ण सहाय्य मिळेल असा भरवंसा आहे, याशिवाय प्रवासात्मक यात्रेंचीं वर्णनें, आमच्या ध्येयाला पोषक अशीं चरित्रेंही मधून मधून देण्याचें ठरविलें आहे. काव्या-लाही योग्य स्थान पूर्वीं प्रमाणें मिळेल, मात्र हें आश्वासन आम्हीं थोडेसें भीत भीतच देत आहोंत. आमचा पूर्वींचा अनुभव असा आहे कीं कवी कोटींत मोडण्याची इर्षा धरून काव्य लिहिणारी बरीच मंडळी आहेत. जरी आम्हांला मजकुराची वाण भासत आहे, तरी काव्याची वाण कधीं भासली नाहीं हें आम्हीं प्रांजळपणें कबूल करतों. कांहींजण तर ५०–७५ पानांचें कवि-तेचें बाड आमचेकडे पाठवितात व "मजकूर नाहीं म्हणतां, हा घ्या मजकूर" म्हणून वर फुशारकीनें सांगितात. आमचें आश्वासन या कोटींतील कविवर्यां-करितां मात्र नाहीं. श्रीसाई लीलेंत दर अंकांत १८–२० पानें श्रीसाई सच्चरिताचीं काव्यरूपानें असतातच. त्यामुळें इतर कविता आम्हांला मर्यादित ठेवाव्या लागतात. वाचक वृंदांत कवित्वाचे भोक्ते थोडे असून त्यांना गद्य मजकूर हवा असतो. अशा कुचंबणींत, सर्वच कवितांना आम्हांला स्थळ देतां येत नाहीं, याबद्दल कविवर्यांनीं आम्हांला क्षमा करावी. जो कवित्व करतो तो गद्यही लिहूं शकेल व त्यांनीं गद्य मजकूर पाठविल्यास आमचेवर उपकार होतील. विषयांचें क्षेत्र आम्हीं वाढविलें आहे तेव्हां काय लिहावें ही अडचण राहिली नाहीं.

श्री साईसच्चरित "हेमाडपंत" लवकर पुरें करणार आहेत. त्या ऐवजीं पुढें आम्हीं महाराष्ट्रांतील प्राचीन कवींचीं अप्रसिद्ध काव्यें देण्याचें ठरविलें आहे. अप्रसिद्ध अशीं कांहीं सुंदर काव्यें आम्हीं मिळविलीं आहेत. त्यापैकीं ह. भ. प. दासगणू बुवांची पुष्कळ कविता व आख्यानें अप्र-सिद्ध आहेत तींही मधून मधून देण्याचें ठरविलें आहे.

आतांपर्यंत श्री सद्गुरुसाईनाथांचें चरित्र गद्यांत लिहितां येईल इतकी सामुग्री श्रीसाईलीलेंत जमली आहे. तिचें समीकरण करून सुसंबद्ध निरनिराळे विभाग पाडून महाराजांचें गद्य चरित्र लिहिण्याचें एका साईभक्तानें आश्वासन दिलें आहे. त्याशिवाय भक्तांकडून येणारे अनुभव नेहमीं प्रमाणें येतीलच. वरील प्रमाणें सर्व बाजूनें सजविल्यास श्री साईलीला सर्वांगसुंदर होईल व वाचक वर्गाच्या पूर्ण प्रेमाला पात्र होईल अशी आम्हांला उमेद आहे.

पुढील वर्षाचा जोड अंक लवकरच बाहेर पडेल व त्यानंतरचे अंक दरमहा नियमितपणें प्रसिद्ध करण्याची शक्य ती खबरदारी आम्हीं घेऊं इतकेंच आश्वासन आम्हीं तूर्त देऊन ठेवितों.

या जोड अंकांत श्रीशिरडी येथील रामनवमीच्या उत्सवाची साग्र हकीकत, त्या उत्सवाकरितां ह. भ. प. दासगणू बुवांच्या आमंत्रणावरून आलेले मोंगलाईंतील पाचले गांवचे बाल्साधू श्रीनरसिंहबाबा महाराज यांचें छायाचित्र, त्यांचे अलौकिक चमत्कार, त्यांचे संबंधीं त्यांचे गांवीं जाऊन मुद्दाम मिळविलेली त्यांची चरित्रात्मक माहिती, निरनिराळ्या प्रसंगाचे देखावे, त्यांचा नाशीक, पुणें, नगर, सांताक्रुझ, वांद्रें येथील संचार, कै. काकासाहेब दीक्षितांच्या चरित्राचा राहिलेला उत्तरार्ध वगैरे विषय येतील.

ज्या सद्गुरूंनीं आमचेकडून गेलीं चार वर्षें सेवा घेतली तेच पुढील कार्यास आम्हांला उत्साह देऊन आम्हीं वर रूपरेखा दिलेली योजना आमचे हातून पार पाडतील असा आमचा बळकट भरंवसा आहे.

ॐ तत्सत्